

Secció III. Altres disposicions i actes administratius

CONSELL INSULAR DE MALLORCA

DEPARTAMENT DE CULTURA, PATRIMONI I ESPORTS

14221

Publicació d'acord del Ple de la declaració com a Bé d' Interès Cultural, amb categoria de Zona Arqueològica, les Termes Romanes de Son Sard del terme municipal de Son Servera

El Ple del Consell Insular de Mallorca, en sessió de dia 14 de desembre de 2017, va adoptar, entre d'altres, el següent acord:

“Antecedents.-

1.-A la sessió de dia 10 de maig de 2016, la Comissió Insular de Patrimoni Històric de Mallorca va acordar *Incoar l'expedient de declaració com a Bé d'Interès Cultural, amb la categoria de zona arqueològica, de les Termes romanes de son Sard del terme municipal de son Servera, la descripció i la delimitació del qual figuren a l'informe tècnic emès pel cap de la secció d'arqueologia i etnologia del Servei de Patrimoni Històric en data 12 d'abril de 2016, que s'adjunta i forma part integrant del present acord.*

2.-La incoació d'aquest expedient s'acordà en base a l'informe tècnic del cap de secció d'Arqueologia i Etnologia de 12 d'abril de 2016, on es fa constar, entre d'altres qüestions, ... *la presència de material ceràmic d'època romana indica la presència d'un conjunt monumental de primer ordre. (...). Es tracta d'un jaciment arqueològic de cronologia alt imperial i baix imperial, amb presència de material islàmic...*

3.-Seguint el procediment previst a la Secció 2ª del Capítol I del Títol Primer de la Llei 12/1998, de 21 de desembre, del Patrimoni Històric de les Illes Balears (arts. 7 a 11), que regula el procediment que s'ha de seguir per a la declaració d'un bé com a Bé d'Interès Cultural, així com el règim de procediment comú derivat de l'aplicació de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre, del procediment administratiu comú de les administracions públiques, es va sol·licitar emissió d'informe preceptiu a la Universitat de les Illes Balears (institució consultiva segons l'article 96 de la Llei 12/1998), s'obrí el corresponent tràmit d'audiència a tots els interessats, així com període d'informació pública (BOIB núm. 51, de 29/04/2017). D'altra banda, es sol·licità la corresponent anotació preventiva d'aquest expedient al Registre General de Béns d'Interès General de l'Estat i al Registre General de Béns d'Interès Cultural de les Illes Balears.

4.-La Universitat de les Illes Balears ha emès informe de data 24 d'octubre de 2017, mitjançant el qual *s'informa favorablement l'expedient de incoació de BIC amb les següents prescripcions o consideracions:*

1.-*S'hauria d'incorporar a la documentació cartogràfica la localització i grafiat dels monuments que s'inclouen dintre de la proposta zona arqueològica i que es relacionen a la memòria adjunta dintre del punt c) Les pertinences o accessoris del bé.*

2.-*En relació a la delimitació de la zona arqueològica i de l'entorn de protecció, es suggereix la possibilitat d'ampliar l'extensió d'aquest últim. A la proposta presentada l'entorn de protecció només es localitza al sector oest. A tal efecte, es suggereix ampliar dit entorn a tot el perímetre de la zona arqueològica definida.*

5.-Dins l'expedient administratiu consta la presentació de dues al·legacions, una per part de Son Sard, S.L., i l'altre, per part de la Sra. M.ª José Montaner Aguado.

6.-En data 7 de novembre de 2017 el cap de servei jurídic de patrimoni històric ha emès informe jurídic proposant la declaració de Bé d'Interès Cultural, amb la categoria de Zona Arqueològica, les Termes Romanes de Son Sard del terme municipal de Son Servera.

7. Prèvia proposta favorable de la Ponència Tècnica de Patrimoni Històric, la Comissió Insular de Patrimoni Històric de 14 de novembre de 2017 va acordar elevar proposta de declaració de Bé d'Interès Cultural, amb la categoria de Zona Arqueològica, les Termes Romanes de Son Sard del terme municipal de Son Servera.

En base a les anteriors consideracions, i d'acord amb allò que disposa l'article 41 del Reglament Orgànic del Consell de Mallorca, i vist que s'han dut a terme tots els tràmits establerts per la legislació vigent en matèria de patrimoni històric, el president de la Comissió Insular de Patrimoni Històric eleva al Ple del Consell de Mallorca la següent

PROPOSTA D'ACORD

I.-Estimar les al·legacions formulades per la Sra. Maria Luisa Cuat Sintes en nom i representació de Son Sard, S.L. i desestimar les al·legacions formulades per la Sra. M.ª José Montaner Aguado, en base a l'informe jurídic de 7 de novembre de 2017, que s'adjunta i forma part integrant del present acord.

II.- Declarar com a Bé d'Interès Cultural, amb la categoria de Zona Arqueològica, les Termes Romanes de Son Sard del terme municipal de Son Servera, la descripció i la delimitació del qual figuren a l'informe tècnic emès pel cap de la secció d'arqueologia i etnologia del Servei de Patrimoni Històric en data 12 d'abril de 2016, que s'adjunta i forma part integrant del present acord.

III.- Els efectes d'aquesta declaració són els que genèricament estableix la Llei 12/1998, de 21 de desembre, del patrimoni històric de les Illes Balears i la normativa concordant.

En tot cas, s'han de complir les limitacions de tonatge a les carreteres que travessen el jaciment arqueològic, per assegurar-ne la seva adequada conservació.

IV.- Notificar aquesta resolució als interessats, i comunicar-ho a l'Ajuntament de Son Servera i al Govern de les Illes Balears.

V.- Publicar aquest acord al Butlletí Oficial de les Illes Balears, i en el Boletín Oficial del Estado i anotar-ho al Registre Insular de Béns d'Interès Cultural i comunicar-ho a la Comunitat Autònoma de les Illes Balears perquè procedeixi a la seva anotació en el Registre de Béns d'Interès Cultural de les Illes Balears, i a la vegada comunicui al Registre General de Béns d'Interès Cultural de l'Estat les inscripcions i anotacions que es realitzin.

Això no obstant, els organismes que en són competents resoldran allò que estimin més convenient. ”

Contra aquest acord que posa fi a la via administrativa es poden interposar, alternativament, els recursos següents:

a) Directament el recurs contenciós administratiu davant el Jutjat Contenciós Administratiu de Palma de Mallorca, en el termini de dos mesos, comptadors a partir del dia següent de la notificació de la present resolució/acord.

b) El recurs de reposició potestatiu davant el Ple del Consell de Mallorca, en el termini d'un mes, comptador a partir del dia següent de la notificació de la present resolució/acord. Contra la desestimació expressa del recurs de reposició podrà interposar-se el recurs contenciós administratiu, en el termini de dos mesos, comptadors a partir del dia següent de la notificació de la desestimació del recurs de reposició. Contra la desestimació per silenci del recurs de reposició podrà interposar-se el recurs contenciós administratiu, en el termini de sis mesos, comptadors a partir del dia següent a la desestimació presumpta (un mes des de la interposició del recurs sense que s'hagi notificat la resolució).

No obstant l'anterior, es pot exercitar, si n'és el cas, qualsevol altre recurs que s'estimi pertinent. Tot això de conformitat amb la Llei 29/1998, de 13 de juliol, reguladora de la jurisdicció contenciosa administrativa i de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre, del Procediment administratiu comú de les administracions públiques.

La qual cosa us comunic per a que en tingueu coneixement i als efectes oportuns.

Palma, 14 desembre de 2017

El secretari general
Jeroni Miquel Mas Rigo.

Annex 1
informe jurídic de data 7 de novembre de 2017

Informe jurídic sobre l'expedient de declaració de bé d'interès cultural, amb la categoria de zona arqueològica del jaciment de les termes romanes de Son Sard del terme municipal de Son Servera.

Antecedents.-

- 1.-A la sessió de dia 10 de maig de 2016, la Comissió Insular de Patrimoni Històric de Mallorca va acordar *Incoar l'expedient de declaració com a Bé d'Interès Cultural, amb la categoria de zona arqueològica, de les Termes romanes de son Sard del terme municipal de son Servera, la descripció i la delimitació del qual figuren a l'informe tècnic emès pel cap de la secció d'arqueologia i etnologia del Servei de Patrimoni Històric en data 12 d'abril de 2016, que s'adjunta i forma part integrant del present acord.*
- 2.-La incoació d'aquest expedient s'acordà en base a l'informe tècnic del cap de secció d'Arqueologia i Etnologia de 12 d'abril de 2016, on es fa constar, entre d'altres qüestions, ... *la presència de material ceràmic d'època romana indica la presència d'un conjunt monumental de primer ordre. (...).* Es tracta d'un *jaciment arqueològic de cronologia alt imperial i baix imperial, amb presència de material islàmic...*
- 3.-Seguint el procediment previst a la Secció 2ª del Capítol I del Títol Primer de la Llei 12/1998, de 21 de desembre, del Patrimoni Històric de les Illes Balears (arts. 7 a 11), que regula el procediment que s'ha de seguir per a la declaració d'un bé com a Bé d'Interès Cultural, així com el règim de procediment comú derivat de l'aplicació de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre, del procediment administratiu comú de les administracions públiques, es va sol·licitar emissió d'informe preceptiu a la Universitat de les Illes Balears (institució consultiva segons l'article 96 de la Llei 12/1998), s'obrí el corresponent tràmit d'audiència a tots els interessats, així com període d'informació pública (BOIB núm. 51, de 29/04/2017). D'altra banda, es sol·licità la corresponent anotació preventiva d'aquest expedient al Registre General de Béns d'Interès General de l'Estat i al Registre General de Béns d'Interès Cultural de les Illes Balears.
- 4.-La Universitat de les Illes Balears ha emès informe de data 24 d'octubre de 2017, mitjançant el qual *s'informa favorablement l'expedient de incoació de BIC amb les següents prescripcions o consideracions:*
 - 1.-*S'hauria d'incorporar a la documentació cartogràfica la localització i grafiat dels monuments que s'inclouen dintre de la proposta zona arqueològica i que es relacionen a la memòria adjunta dintre del punt c) Les pertinences o accessoris del bé.*
 - 2.-*En relació a la delimitació de la zona arqueològica i de l'entorn de protecció, es suggereix la possibilitat d'ampliar l'extensió d'aquest últim. A la proposta presentada l'entorn de protecció només*

es localitza al sector oest. A tal efecte, es suggereix ampliar dit entorn a tot el perímetre de la zona arqueològica definida.

5.-A dia d'avui, dins l'expedient administratiu consta la presentació de dues al·legacions, una per part de Son Sard, S.L., i l'altre, per part de la Sra. M.ª José Montaner Aguado.

Qüestions formals i de procediment.-

- Conclòs el període d'informació pública, pertoca ara formular la corresponent proposta a la Comissió Insular de Patrimoni Històric per tal que, d'acord amb allò que disposa l'article 10 de la Llei 12/1998, de 21 de desembre, el Ple del Consell de Mallorca adopti la corresponent resolució definitiva.
- El present informe s'emet a l'empara d'allò que disposa l'article 172 del *Real Decreto 2568/1986, de 28 de noviembre, por el que se aprueba el Reglamento de Organización, Funcionamiento y Régimen Jurídico de las Entidades Locales*, i seguint les formalitats establertes a l'article 175 del mateix text normatiu.
- Tal i com estableix l'article 10.6 de la Llei 12/1998, de 21 de desembre, del Patrimoni Històric de les Illes Balears, l'acord de resolució d'aquest expedient s'ha d'adoptar en el termini màxim de vint mesos, a comptar des de la seva incoació.

Fonaments de dret.-

- Al·legacions formulades per la Sra. Maria Luisa Quart Sintes en nom i representació de Son Sard, S.L.

En el seu escrit d'al·legacions la interessada posa de manifest la importància de les restes arqueològiques i la importància de la seva conservació. Més que unes al·legacions a la pròpia declaració com a zona arqueològica del lloc, el que fa es posar en coneixement una sèrie de fets que poden repercutir greument l'estat de conservació de les restes arqueològiques, com és la circulació d'autocars turístics i camions de gran tonatge.

Certament, l'article 9.1 c) de la Llei 12/1998, de 21 de desembre, del patrimoni històric de les Illes Balears, a l'expedient de declaració de BIC es poden incorporar limitacions específiques, limitacions que han d'anar encaminades a una millora en la preservació del propi bé cultural.

En aquest cas, emperò, del que es desprèn de l'escrit d'al·legacions no es tant imposar determinades limitacions de tonatge, sinó el compliment de les limitacions existents i que ja estan incorporades a la via mitjançant les senyals de trànsit corresponents.

Ara bé, res impedeix que a l'acord de declaració hi figuri expressament que s'han de complir les limitacions de tonatge a les carreteres que travessen el jaciment arqueològic, per assegurar-ne la seva adequada conservació.

- Al·legacions formulades per la Sra. Maria José Montaner Aguado:

Demana la interessada que, a la vista que la troballa arqueològica està molt localitzada, el que s'hauria de delimitar és justament el lloc concret on es troben localitzades, i no la totalitat de la parcel·la. No qüestiona, emperò, la seva protecció, sinó únicament el perímetre de delimitació de la zona arqueològica.

Tal i com assenyala l'article 6.6 de la Llei 12/1998, de 21 de desembre, del patrimoni històric de les Illes Balears, té la consideració de zona arqueològica *"el lloc on hi ha restes materials, mobles i/o immobles, fruit de la intervenció humana, que és susceptible de ser estudiat amb la metodologia arqueològica, tant si es troba en la superfície com si es troba en el subsòl o sota les aigües. En el cas que els béns culturals immobles definits als cinc punts anteriors tinguin en el subsòl restes que solament siguin susceptibles de ser estudiades amb metodologia arqueològica, tindran també la condició de zona arqueològica."*

A l'informe emès pel cap de secció d'Arqueologia i Etnologia del Servei de Patrimoni Històric de 12 d'abril de 2016, i que serví de base per a la incoació de l'expedient, justifica la delimitació de la zona arqueològica *en la presència de ceràmica en superfície o d'elements arquitectònics existents*.

I dins la zona arqueològica s'hi troben diversos elements visibles que ja gaudeixen de la condició de Bé d'Interès Cultural, que juntament amb altres restes que hi puguin aparèixer, conformen la zona arqueològica objecte d'aquest expedient. Aquest elements venen degudament relacionats a l'informe tècnic abans esmentat.

En altres paraules, la declaració com a zona arqueològica no té com a finalitat la protecció d'un concret element patrimonial, sinó la protecció d'una zona o hi ha evidències de presència de material arqueològic.

En conseqüència, aquestes al·legacions han de ser desestimades.

- Informe preceptiu emès per la Universitat de les Illes Balears.

Tal i com ja hem exposat a l'apartat quart dels antecedents, la Universitat de les Illes Balears ha emès informe de data 24 d'octubre de 2017, mitjançant el qual *s'informa favorablement l'expedient de incoació de BIC amb les següents prescripcions o consideracions*:

1.-S'hauria d'incorporar a la documentació cartogràfica la localització i grafiat dels monuments que s'inclouen dintre de la proposta zona arqueològica i que es relacionen a la memòria adjunta dintre del punt c) Les pertinences o accessoris del bé.

2.-En relació a la delimitació de la zona arqueològica i de l'entorn de protecció, es suggereix la possibilitat d'ampliar l'extensió d'aquest últim. A la proposta presentada l'entorn de protecció només es localitza al sector oest. A tal efecte, es suggereix ampliar dit entorn a tot el perímetre de la zona arqueològica definida.

En relació al primer punt, consta a l'expedient incorporació del plànol de delimitació de la zona arqueològica (el mateix que figura a l'acord d'incoació), incorporant la localització i el grafiat dels monuments que s'inclouen dintre de la proposta zona arqueològica i que es relacionen a la memòria adjunta dintre del punt c) Les pertinences o accessoris del bé.

Pel que fa al suggeriment d'ampliar l'entorn de protecció, hem de dir que aquest suggeriment no ve acompanyat de cap motivació tècnica; en tot cas, han de ser els serveis tècnics de patrimoni històric els que, a la vista d'aquest suggeriment facin el corresponent estudi i, si escau, la corresponent proposta d'ampliació de l'entorn de protecció, amb l'inici del corresponent expedient administratiu.

Conclusions.-

En base a les anteriors consideracions, i d'acord amb allò que disposa l'article 41 del Reglament Orgànic del Consell de Mallorca, qui subscriu eleva a la consideració de la Ponència Tècnica de Patrimoni Històric la següent proposta d'acord per tal que, si ho considera oportú, s'elevi a la consideració de la Comissió Insular de Patrimoni Històric i posterior consideració del Ple del Consell de Mallorca per a la seva resolució definitiva:

I.-Estimar les al·legacions formulades per la Sra. Maria Luisa Cuat Sintes en nom i representació de Son Sard, S.L. i desestimar les al·legacions formulades per la Sra. M.ª José Montaner Aguado, en base a l'informe jurídic de 7 de novembre de 2017, que s'adjunta i forma part integrant del present acord.

II.- Declarar com a Bé d'Interès Cultural, amb la categoria de Zona Arqueològica, les Termes Romanes de Son Sard del terme municipal de Son Servera, la descripció i la delimitació del qual figuren a l'informe tècnic emès pel cap de la secció d'arqueologia i etnologia del Servei de Patrimoni Històric en data 12 d'abril de 2016, que s'adjunta i forma part integrant del present acord.

III.- Els efectes d'aquesta declaració són els que genèricament estableix la Llei 12/1998, de 21 de desembre, del patrimoni històric de les Illes Balears i la normativa concordant.

En tot cas, s'han de complir les limitacions de tonatge a les carreteres que travessen el jaciment arqueològic, per assegurar-ne la seva adequada conservació.

IV.- Notificar aquesta resolució als interessats, i comunicar-ho a l'Ajuntament de Son Servera i al Govern de les Illes Balears.

V.- Publicar aquest acord al Butlletí Oficial de les Illes Balears, i en el Boletín Oficial del Estado i anotar-ho al Registre Insular de Béns d'Interès Cultural i comunicar-ho a la Comunitat Autònoma de les Illes Balears perquè procedeixi a la seva anotació en el Registre de Béns d'Interès Cultural de les Illes Balears, i a la vegada comunicui al Registre General de Béns d'Interès Cultural de l'Estat les inscripcions i anotacions que es realitzin.

Això no obstant, els organismes que en són competents resoldran allò que estimin més convenient.

Annex 2

Informe tècnic de data 12 d'abril de 2016

Informe Tècnic

Antecedents:

En motiu de les obres de construcció d'un carril per a ciclistes a la carretera Ma-4034, van ser identificades una sèrie de estructures muràries associades amb material ceràmic d'època tardo-romana.

L'espai de referència es troba entre el Puig de Son Sard i el de Son Coll. Es el tram final de la carretera Ma-4034, quan connecta amb la Ma-4032 o coneguda també com a carretera de la Costa dels Pins.

El resultat de la intervenció arqueològica realitzada evidenciant l'existència de restes constructives d'època romana que es corresponen a unes termes que haurien format part d'un conjunt més ampli, possiblement una *vila romana*. Les estructures han estat en part exhumades i del resultat de l'excavació s'ha evidenciat l'existència de més restes arquitectòniques i mobles a la resta de la parcel·la.

Respecte dels materials mobles que es veuen en superfície, es pot afirmar sense marge d'error, que la presència de material ceràmic d'època romana, indica la presència d'un conjunt monumental de primer ordre.

És aquest jaciment, un jaciment de nova planta que es va assentar a una àrea ja habitada en anterioritat el 123 a.C. Justifica aquesta continuïtat d'ocupació en un mateix espai la presència de l'aigua. En aquesta zona arqueològica, llavors podem afirmar que es precisament aquest element, l'aigua qui serveix de nexa a tots els elements, tant arqueològics com etnològics que conformen el Bé d'Interès Cultural.

No podem deixar de banda la singularitat d'aquest. Són les primeres, i en aquest moment les úniques construccions termals de entitat trobades a l'àmbit rural de l'Illa de Mallorca, fet que per si sols justifica la declaració de Bé d'Interès Cultural amb la categoria de zona arqueològica.

a) El tipus de bé.

Jaciment arqueològic de cronologia alt imperial i baix imperial, amb presència de material Islàmic. Proposta d'Incoació de l'Expedient de Bé d'Interès Cultural, amb la categoria de Zona Arqueològica.

b) La delimitació de l'entorn de protecció del bé afectat.

La delimitació i l'entorn de protecció son els que figuren al Plànol que s'adjunta. La justificació de la mateixa és la presència de ceràmica en superfície o d'elements arquitectònics existents.

c) Les pertinences o accessoris del bé.

És part integrant d'aquesta zona arqueològica el Monument que figura al registre de Béns d'Interès Cultural del Ministeri de Cultura a la categoria de Monument Necròpolis de Son Sard, (Puig de Son Sard) codi (R.I.) – 51 – 0002996 – 00000. i es correspon al jaciment que a la carta arqueològica del Govern balear, figura amb el nom de Sementer de Ses Coves / Son Sard, codi 49/040.

És part integrant d'aquesta zona arqueològica el Monument que figura al registre de Béns d'Interès Cultural del Ministeri de Cultura a la categoria de Monument Coves de Son Sard (Coves des Torrent) codi (R.I.) – 51 – 0002995 – 00000. i es correspon al jaciment que a la carta arqueològica del Govern balear, figura amb el nom de Coves des Torrent Son Sard, codi 49/039.

És part integrant d'aquesta zona arqueològica el jaciment que a la carta arqueològica del Govern Balear figura amb el nom Can Monseriu/Son Sard 49/008.

És part integrant d'aquesta zona arqueològica el jaciment arqueològic que a la carta arqueològica figura com Sa Font des Molins, 49/013. Al mateix temps, aquest jaciment està inclòs en el catàleg de Patrimoni Històric Artístic-Arquitectònic i paisatgístic de Son Servera, amb el núm. 2005. La descripció que aquí se'n fa, es la de: “Restes d'un molí d'aigua que es troben als marges d'un torrent. Conserva la canalització per on l'aigua accedeix al cup i d'aquí a tot l'enginy que fa moure les moles. A la part inferior d'aquesta canal elevada es troba la caseta on hi havia tot l'entramat per la multura i per on desaguava el cabdal. A l'actualitat tot el conjunt es troba molt degradat degut a la seva inutilització. Aparellat a l'estructura del molí hi ha un entramat de sèquies de reg que cal protegir”.

És part integrant d'aquesta zona arqueològica l'element catalogat en el catàleg de Patrimoni Històric. Artístic, Arquitectònic i Paisatgístic de Son Servera, com a Sistema Hidràulic i Molí Hidràulic de Son Comparet, núm. 1003. La descripció que aquí se'n fa es:

“Restes d'un molí d'aigua. Conserva la síquia elevada per la conducció del líquid cap al cup. Aquest molí i la síquia formen part d'un sistema hidràulic major amb nombrosos elements associats. En aquest cas incloem també la bassa que a manera de safareig regulava el cabdal d'aigua que movia la maquinària del molí. Aquesta bassa es troba a la vorera de la carretera PM 403-4, cosa que fa perillar la seva existència. Entre la bassa – safareig i el molí hi trobem també restes de canalitzacions que així mateix s'utilitzaven pel reg dels horts associats. Hi ha també una sínia i un safareig independents que incloem en aquesta fitxa”.

És part integrant d'aquesta zona arqueològica l'element catalogat en el catàleg de Patrimoni Històric. Artístic, Arquitectònic i Paisatgístic de Son Servera, com a Barraca de Roter catalogat amb el núm. 1079. La descripció que aquí se'n fa es:

“Cabana de roter formada per el desdoblament de les parets (marges) que tanquen la finca i serveixen a l'hora com a partions. La coberta està formada per lloses de pedra recolzades damunt troncs sense escairar. La fàbrica dels murs és de pedres i morter, i la seva textura és conseqüència d'haver deixat vist el material de construcció, sense cap tipus d'enllestir”.

Es part integrant d'aquesta zona arqueològica el dipòsit de *opus signinum*, situat al tall de la carretera Ma 4032.

Es part de la zona arqueològica la síquia i la bassa, situades a tocar de la rotonda del camí d'accés al camí d'Artà.

Formen part d'aquesta zona arqueològica totes les restes que a rel d'intervencions arqueològiques pretèrites o futures puguin aparèixer dintre de l'àrea de la zona arqueològica o del seu entorn de

protecció.

d) Els béns mobles vinculats a l'immoble.

Són Béns mobles vinculats a aquesta zona arqueològica tots aquells béns que fruit de intervencions arqueològiques o de troballes casuales que s'han trobat o es puguin trobar dintre de l'àrea d'afectació o dintre del entorn de protecció. Son també Béns Mobles vinculats a aquesta zona arqueològica tots els elements dipositats a Museus o col·leccions privades, que tenguin relació directa amb aquesta zona arqueològica.

e) La memòria històrica del bé.

Les restes arqueològiques exhumades cal relacionar-les amb altres jaciments arqueològics i elements etnològics de la zona. Per una banda per la seva proximitat i per l'altre per l'estreta relació amb el món de l'aigua que tenen tots els elements que queden integrats dins aquesta zona arqueològica. Tant es així que el jaciment està situat entre dos molins hidràulics, concretament el del molí de banyeres de d'alt i el molí de banyeres de baix. El topònim "banyeres" ja ve documentat al S. XVII. D'aquesta manera, Palomar (PALOMAR 2012) cita a Gili (GILI 2007: 104) quan recull una referència documental on apareix el topònim Banyeres:

"L'any 1633, la documentació registra la font anomenada d'en Senega en el lloc del molí de Banyeres d'Avall (AMA-2661). El mateix any, hi ha qüestió sobre un torrent que és a la possessió de Son Sard, a damunt la font d'en Senega. Un testimoni interrogat és l'Honorable Bartomeu Sard, de 50 anys d'edat, que declara que "per part damunt de la font, dita d'en Senega, ve un torrent, el qual torrent quan es a prop de la font circa 200 passes a damunt de dit torrent, se'n fan dos braços, un dels quals tira a

la font d'en Senega, i l'altre braç tira an el pla de la Mallola, és a dir, quan ve molt gros i l'amo de la possessió, dita Son Sard, girava tota l'aigua que venia pel pla de na Mallola que li feia dany en el braç de la font i no he sentit a dir mai que el pla de na Mallola sia estat mai torrent reial", i mestre Miquel Servera, teixedor de lli, de 62 anys d'edat, que comunica que "jo he estat molts d'anys a Banyeres i a la Plana" (AMA-2061)."

De la mateixa manera, trobam referències a ceràmica trobada en superfície a publicacions que defineixen aquest jaciment amb el topònim de Can Monseriu (ORFILA *et alii* 1996:20). L'any 2009, l'arqueòleg Josep Merino, va incloure en el catàleg municipal la taca ceràmica que es veia en superfície en el solar. Diu la fitxa del catàleg municipal de Son Servera: "Jaciment arqueològic definit per la presència de ceràmica en superfície, majoritàriament romana. Així mateix, en alguns talls del terreny de la parcel·la 74, produïts per l'existència d'una antiga gravera, es veuen paviments *d'opus signinum* seccionats i associats a restes de parets que sens dubte daten de l'època romana".

Per altra banda, les referències històriques, referents a l'existència de jaciments arqueològics a la zona, ja les trobam al Inventario de -Monumentos Históricos i Protohistóricos de la Isla de Mallorca- d'aquesta manera Mascaró donava el codi 1335 al jaciment que a la carta arqueològica del Govern Balear es correspon al 49/040 sementer de ses Coves, també al mateix inventari, recollia amb el codi 1334 la cavitat que la carta arqueològica inventaria com Coves des Torrent 49/039. És Palomar, (PALOMAR 2012) qui interpreta la relació entre aquests dos jaciments i les termes objecte d'aquest expedient. Així, a més de la proximitat diu que a ambdós jaciments es troba ceràmica d'època romana i *tegulae* en superfície. Afegeix l'autora que ha estat assabentada de reiterats episodis d'espoli. L'arqueòloga refereix una notícia del N.A.H. (:1953:187):

"Durante los meses de septiembre y octubre de 1945 la Comisaría Local de Artá ha llevado a cabo trabajos de exploración en diferentes estaciones arqueológicas en la zona noroeste de Mallorca. Así, en el monte del predio "Son Sard", del termino de Son Servera, se ha localizado una cueva natural de enterramiento del círculo de cultura almeriense, y en el llano, una necrópolis romana en tegulas, de baja época. /4-XII-1946.)-M."

Per el que en aquest apartat s'ha explicat queda del tot palès que tant a la bibliografia científica com les troballes més o menys casuales indicaven la existència d'un jaciment arqueològic d'alt valor.

f) L'informe detallat sobre l'estat de conservació del bé.

L'estat de conservació de les restes es relativament bo en el cas de les termes romanes i molt deficitari a la resta de elements.

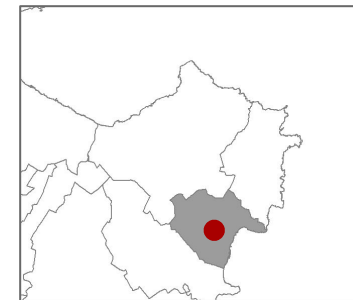
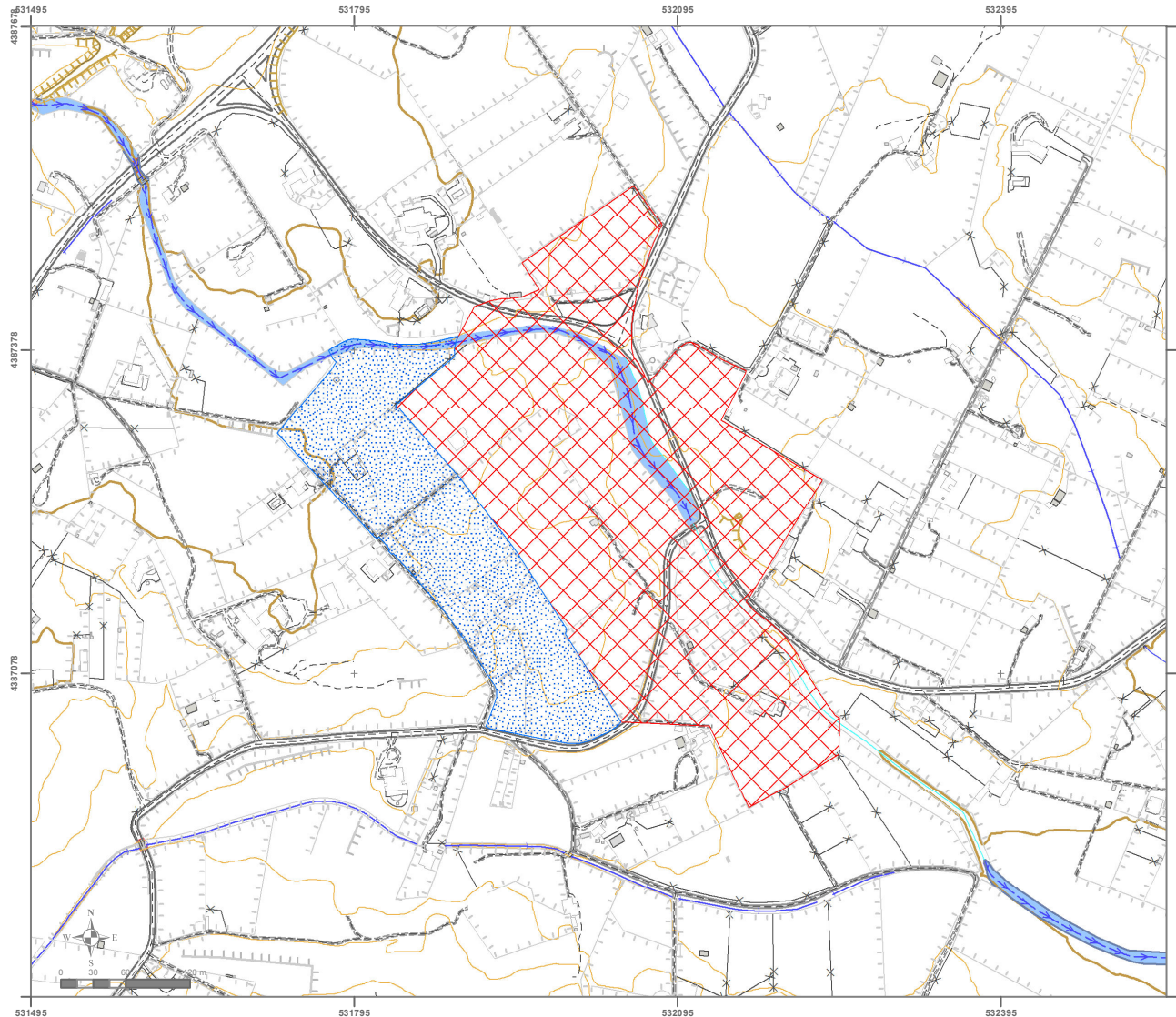
Per tot el que s'ha exposat, es proposa a la Comissió Insular de Patrimoni Històric, incoar l'expedient de Declaració de Bé d'Interès Cultural, amb la categoria de Zona Arqueològica de les Termes Romanes de Son Sard a Son Servera.

Annex 3
Planimetria

Delimitació de la zona arqueològica de les termes romanes de Son Sard -Son Servera-

- Zona arqueològica
- Entorn de protecció

Base cartogràfica:
Mapa Topogràfic de Mallorca -2006-

